

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. XI. De causis externis peccati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

CAPVT XI.

De causis externis peccati.

 SECTIO I.

Deus sit causa peccati.

CONCLUSIO I.

DEus non est causa peccati siue directè, siue indirectè.) Ita S. Thomas 1. 2. quæst. 79. art. 1. quod probat, quia omne peccatum est per recessum ab ordine, qui est in Deum, sicut in finem; Deus autem omnia inclinat, & conuertit ad seipsum, sicut in vltimum finem: vnde impossibile est quòd si sit sibi, vel aliis causa discedendi ab ordine qui est in ipsum, adeoque quòd sit directè causa peccati. Rursus; etsi Deus aliquibus non præbeat auxilium quod si præberet, non peccarent, hoc totum facit secundum ordinem suæ diuinæ sapientiæ, & iustitiæ: vnde nõ imputatur ei, sicut causæ peccati, quod alius peccet: sicut gubernator nõ di-

citur causa submersionis nauis, ex hoc quod non gubernat nauem, nisi quando subtrahit gubernationē potens, & debens gubernare. Et sic patet, quod neque indirectè Deus sit causa peccati.

Nota 1. ex resp. ad 1. Deū tradere aliquos in reprobum sensum, in quantum non prohibet eos, quin suum sensum reprobū sequantur; sicut dicimur exponere eos quos non tuemur. Et quod ait Augustinus, Deum inclinare voluntates hominum in bonum, & malum, sic intelligendum, esse, quod in bonum quidem directè inclinat voluntatem, in malum autem, in quantum non prohibet. Vnde tacite arguuntur à S. Doctore, qui ex dictis locutionibus colligunt, Deum positivè, & physicè per motionem aliquam realem inclinare, imò quod peius est, ineluctabiliter seu iniecta antecedente agendi necessitate, prædeterminare voluntatem hominis ad actus prauos.

Nota 2. Deum ex communi sententia, contra Durandum, vt causam primam & vniuersalem concurrere ad actus prauos entitatiuè spectatos, idque per influxum immediatum, ipsisque actibus prauis intrinsecum. Cuius ratio est, tum quia cum causa sit longè nobilior sua operatione, & omnes concedant eam ab

influxu Dei immediato pendere, non nisi valde inconsequenter dici potest, ipsam operationem sine immediato Dei influxu posse subsistere; tum quia cum entitas actionis non distinguatur realiter, à termino per eam producto, si illa non pendere immediatè à Deo, idem de isto dicendum esset, sicque non modo calefactio, sed ipse calor productus sine Deo conseruaretur; imò homo genitus non egeret conseruatione Dei, quia ipsius generatio sine illius influxu fieret. Tum denique quia ex communissimo Sanctorum, & Theologorum sensu, nihil est quod non possit destrui, & in nihilum abire, vel per solam subtractionem influxus diuini; At non posset actio creaturæ eo modo destrui si Deus ad illam immediatè non concurrat.

Not. 3. præcipuum argumentum quo Durandus motus fuit, vt negaret concursum Dei immediatum ad operationes causarum secundarum, ex eo sumi, quod non posset capere, quomodo Deus non esset causa peccati, si ad illius entitatem immediatè concurreret. Verùm difficultas illa facitè conciliatur, si dicamus, Deum non esse causam peccati ab hominibus commissi; quia ille tantum dicitur causa peccati ab aliquo patrati,

qui eum mouet & impellit ad peccatum; sic enim est ipsi author vt peccet, potestque peccatum ei vt causæ imputari. At Deus etsi cōcurrat ad entitatē peccati, nō tamen in nostra sententia, hominem impellit siue moraliter, siue physicè ad eam producendam, quin potius sincerè optat vt peccatū cauent, bonisque operibus vacet. Quare nullo modo dici potest, quod deus sit homini causa vt peccet, adeoque quod sit causa peccati ab eo patrati.

Sed contrà instabit aliquis, nam modo Deus realiter, & immediatè concurrat ad actum prauum, hoc sufficit vt verum sit, Deum mala opera, non solum permissiuè, sed etiam propriè & per se operari, quod tamen repugnat Cōcilio Trident. sess. 6. can. 6. Respondeo, Deum non operari propriè & per se actum malum, in sensu hæreticorum qui à Concilio damnantur, ita scilicet, vt ex directa intentione velit, actus prauos ab hominibus committi, & consequenter eorum voluntatem efficaciter impellat ad eos patrandos, vt illi impiissimè sentiunt. Quamuis autem Deus, homine proprio motu se determinante ad opus prauum, ex munere primæ causæ illi cooperetur, id non sufficit vt dicatur propriè, & per se causa talis operis; præsertim cum ille

offerat concursum in actu primo indifferenter, qui non minùs ad actum bonum, quàm ad malum trahi potest.

Nota 4. ex dictis posse colligi conclusionem illius quæstionis, an Deus sit causa excecationis, & indurationis. Dicendum enim est cum S. Doctore art. 3. Deum non esse causam excecationis, quantum ad motum animi humani in hærentis malo, & auersi à diuino lumine, sed solum quantum ad subtractionem gratiæ, ex qua sequitur quòd mens non illuminetur, nec cor emolliatur ad rectè viuendum. Quæ postrema verba non sunt intelligenda de subtractione gratiæ sufficientis, & necessariæ ad conuersionem, sed efficacioris, qua posita, cor hominis emolliretur.

SECTIO II.

An demon sit causa.

CONCLUSIO I.

Demon non est directè homini causa peccandi.) Probat ex quæst. 80. art. 1. nam voluntas hominis duo-

bus modis moueri potest, nempe ab obiecto, & ab eo quod interius voluntatem mouet & inclinatur ad volendum, quae posteriori ratione voluntas non nisi à seipsa, vel à Deo, qui nequit esse causa peccati, moueri potest: quare ex hac parte, sola hominis voluntas est directè causa peccati. Ex parte verò obiecti, aliquid mouet voluntatem tripliciter, 1. ipsam obiectum. 2. qui proponit obiectum. 3. qui persuadet obiectum propositum habere rationem boni; sed nullo istorum modorum potest aliquid esse causa peccati directè, quia voluntas non mouetur ex necessitate ab aliquo obiecto, nisi sit vltimus finis. Vnde sequitur, quòd diabolus non sit causa peccati directè, vel sufficienter, sed solum per modum persuadentis, vel proponentis appetibile.

Potest hic discursus illustrari ex 1. 2. quæst. 9. art. 6. vbi S. Thomas voluntatem moueri à solo Deo, sicut ab exteriori principio, probat in hunc modum. Motus voluntatis est ab intrinseco, sicut & motus naturalis; quamuis autem rem naturalem possit aliquid mouere, quod non est causæ naturæ rei motæ, motum tamen naturalem causare non potest, nisi quod est aliquo modo causa naturæ. At Deus solus est voluntatis causa, tum quia

voluntas est potentia animæ rationalis, quæ à solo Deo causatur per creationem, tum quia cum voluntas habeat ordinem ad vniuersale bonum, nihil potest esse causa voluntatis, nisi ipse Deus, qui est vniuersale bonum. Omne autem aliud bonum per participationem dicitur, estque quoddam particulare bonum; ac causa particularis non dat inclinationem vniuersalem, Vnde nec materia prima, quæ est in potentia ad omnes formas, potest causari ab aliquo particulari agente. Hinc ergo colligitur, quòd etsi dæmon possit mouere voluntatem, cum tamen non sit causa voluntatis, motus eius voluntarius ab eo esse nequit.

Non erit etiam inutile, ad clariorem dictorum intelligentiam, ex tribus postremis articulis quæst. illius 80. quam tractamus, breuiter hic obseruare 1. diabolum posse ad peccatum inducere; non tantum exterius proponendo aliquod obiectum, sed etiam interius instigando; quatenus potest imaginationi formas aliquas imaginarias præsentare, & in appetitu sensitiuo passionem aliquam excitare 2. Licet dæmon propria virtute, nisi refrænetur à Deo, possit aliquem inducere ex necessitate, ad faciendum actum, qui de suo genere peccatum est, quate-

DE PECCATIS. CAP. XI. 139

nus illius rationem ligare potest; non tamen posse inducere necessitatem peccandi, quia non imputatur homini ad peccatum, quòd facit sine vsu rationis: si autem ratio illius non est totaliter ligata, habet sufficientem libertatem ad resistendum peccato 3. etsi dæmon fuerit occasio omnium peccatorum, quatenus primum hominem ad peccatum induxit, non tamen omnia peccata fieri ex illius suggestione, vt etiam aliàs notauimus in tractatu de Angelis cap. 12. Porro quia peccatum, originale aliquo modo fuit causa aliorum peccatorum, non erit abs re, de eo hîc agere, vbi de causis peccatorum differitur. Sit ergo.

